

Hörhjälpmedel till hörselskadade barn i Georgien

Kort sammanfattning av rapporten från Hörselskadades förening i Stockholm biståndsprojekt i Tbilisi, Georgien, hösten 2005

Hörselskadades förening i Stockholm har under sin snart 60-åriga historia bedrivit ett stort antal biståndsprojekt för hörselskadade i andra länder. Under senare år har föreningen haft olika projekt i Östeuropa. Vår målsättning har varit att prova ut de i Sverige insamlade och genomgångna hörapparaterna på barn vid döv/hörselskolorna, ge barnen individuella öroninsatser (proppar), men också att utbyta kunskap med lärare, annan skolpersonal, personer inom hörselvården samt beslutsfattare.

Våra tidigare projekt omfattade besök i Ukraina och Moldavien. 2005 års resa gick under två höstveckor till Georgiens huvudstad Tbilisi. Georgien är ett mycket fattigt land, men människor vi mötte var fyllda av en påtaglig tillförsikt om en bättre framtid. De hade lyckats genomföra fria val och fått den populära Michail Saakashvili som den förste demokratiskt valde presidenten.

Vår grupp bestod denna gång av fyra deltagare, förutom undertecknad (projektledare), deltog Karl-Erik Spens (tekniker), Ewa Martony (hörselpedagog) och Eva Larsson (audionom). Vår värd var dövföreningens ordförande Amiran Batatunashvili, som blev döv vid 8 års ålder. Han är en entusiastisk ledare för sin förening, som är ett andra hem för många döva och hörselskadade. I likhet med flertalet östlänningar så har man bara en förening, som är gemensam för döva och hörselskadade.

Amiran hade ordnat med 3 tolkar till oss, två var engelskspråkiga och en tyskspråkig. Dessutom behärskade samtliga det georgiska teckenspråket, vilket underlättade arbetet med vissa barn och föräldrar. Även kontakten med en lokal proppverkstad var ordnat. Redan första arbetsdagen i Tbilisi inbjöds vi till barnhemmet/daghemmet för döva och hörselskadade barn. Vi visades runt på institutionen, som just nu har 60 barn i åldern 2-6 år. Dessutom har man två förberedande skolklasser för dubbelhandikappade barn 7-10 år med totalt 20 barn. Sådana klasser hade vi inte tidigare träffat på. Ca hälften av barnen bor hemma hos sina föräldrar, medan övriga barn bor på barnhemmet. Hemmet liknade det vi sett i Odessa, välskött och med engagerad personal. Pedagogiken tycktes också vara densamma som i Odessa. Redan de allra minsta barnen sitter snällt vid skolbänksliknande bord och leker t ex med klossar, men får också varje dag lära sig att känna igen ord och försöka uttala dem. Vi fick också vara med på en rytmkuppvisning av barnen, som var stolta att få visa oss hur duktiga de är.

På eftermiddagen kom barnen till oss för att ta hörselprov. De första kom med personal, men senare på dagen hade också många föräldrar infunnit sig för att vara med när vi undersökte deras barn. Tyvärr tar det betydligt längre tid att göra hörseltest på små barn. Det visade sig, att många av barnen hade ytterligare något handikapp, mentalt retarderade och/eller rörelsehinder. Några få barn hade en hörapparat, och bland dessa fanns det några som behövde en starkare apparat och/eller en bättre öroninsats. Även nästa dag var vi på barnhemmet, där vi hade fullt upp hela dagen.

Dagen därpå var vi i Dövföreningens lokaler för att även döva/hörselskadade barn som bodde ute i byarna och där föräldrarna av någon anledning inte har lämnat sitt barn på barnhemmet

eller döv/hörselskolan i Tbilisi, skulle få en chans, och det var väldigt många. Detta gällde även hörselskadade barn som gick integrerade i vanliga skolor i Tbilisi.

Så var det dags att besöka döv/hörselskolan. Redan när vi kom på morgonen, var det anstormning. Efter ett tag fick vi lite ordning på de väntande och kunde fördela dem utanför de två rum som vi hade till vårt förfogande för hörselmätning. Även här märkte vi att det fanns förvånansvärt många barn, som utöver hörselskadan hade ytterligare ett handikapp. Vi kan givetvis inte bedöma, om det var mer vanligt förekommande här än t ex i Odessa, bara konstatera att vi såg fler sådana barn. Många barn hade fått sin svåra hörselskada som biverkan av läkemedlet Gentamycin. Vi hade dessutom till vår förvåning stött på 4 cochlea implantat-opererade barn (CI). På dessa barn gjorde vi inga audiogram, men kunde ändå konstatera att resultaten inte var så lysande.

Dessa våra iakttagelser redovisade vi vid våra möten dels med bitr. ministern för hälso- och sjukvårdsfrågor i Georgien dels för de ansvariga för sjukvården i Tbilisi. Vi fick också träffa den kirurg, som hittills utfört totalt 17 CI-operationer. Om vi förstod det rätt, var samtliga opererade dövfödda barn och flera så gamla som 13 år vid operationstillfället. Vi framhöll, att i Sverige opereras numera dövfödda barn före 2 års ålder, helst redan vid 1 års ålder. Vi betonade, att uppföljningen efter operationen var synnerligen viktigt för ett gott resultat. Föräldrarna hade för oss förklarat, att de lagt alla pengar de hade på operationen, så de hade inga pengar kvar att betala för ytterligare habiliteringsinsatser. Det innebär att barnen får endast den hör- och talträning som finns vid döv/hörselskolan, vilket tyvärr är alldeles för litet för dessa CI-barn.

Sammanfattningsvis så gjorde vi ca 300 audiogram. 135 hörapparater anpassades på barn (och några vuxna). 22 barn fick två hörapparater. Ett 20-tal svagare apparater överlämnades till sjukhusets hörselavdelning för att skänkas till fattiga pensionärer. Sjukhuset fick också audiometern vi haft med oss. Ca 500 hörapparatbatterier överlämnades, fördelade på barnhemmet, skolan och dövföreningen.

Ett varmt tack vill vi rikta till alla som stött detta projekt. Föreningsmedlemmar och många inom hörselvården har skänkt begagnade hörapparater och från några hörapparatfirmor har vi också erhållit ett antal nya apparater. Alla dessa hörapparater är ju förutsättningen för att vi ska kunna hjälpa barnen. Vi vill också tacka dem som ställt hörapparatbatterier till vårt förfogande.

Det är vår förhoppning att om möjligt ännu en gång kunna besöka Georgien för att följa upp det arbete vi genomfört! Vår insamling av hörapparater fortsätter!

Helena Lanzer-Sillén
Projektledare

E-post: helena.lanzer.sillen@swipnet.se